પ્રસ્તાવના

'પૈસા તો હાથનો મેલ છે', 'પૈસાથી સુખ ન ખરીદી શકાય' કે 'અમીર લોકો તો બેઈમાન જ હોય છે', – આવી અસંખ્ય વાતો આપણે બાળપણથી સાંભળતા આવ્યા છીએ. આપણી સંસ્કૃતિમાં અને માનસિકતામાં પૈસા પ્રત્યે એક પ્રકારનો ડર કે સંકોચ હંમેશા રહ્યો છે પરંતુ, શું આપણે ક્યારેય વિચાર્યું છે કે આ જ સંકોચ અને નાણાકીય અજ્ઞાનતા આપણને આર્થિક ગુલામીની સાંકળોમાં જકડી રાખે છે?

'તમારો રૂપિયો વધુમાં વધુ કમાણી કઈ રીતે કરી શકે?' એ માત્ર શેરબજાર કે મ્યુચ્યુઅલ ફંડની કોઈ ગાઇડ નથી. આ પુસ્તક એક એવી સફર છે જે તમને ગરીબી કે મધ્યમવર્ગની મર્યાદાઓમાંથી બહાર કાઢીને, આર્થિક આઝાદીના વિશાળ આકાશ તરફ લઈ જશે.

આ પુસ્તકના ૫૧ પ્રકરણોમાં મેં એવા વિષયોને આવરી લેવાનો પ્રયત્ન કર્યો છે જે સામાન્ય રીતે કોઈ શાળા કે કૉલેજમાં ભણાવવામાં આવતા નથી. આપણે અહીં માત્ર બૅન્ક બૅલેન્સ વધારવાની વાત નથી કરી, પણ એક એવી જીવનશૈલીની વાત કરી છે જ્યાં પૈસા તમારા માલિક નહીં, પણ તમારું સાધન બનીને રહે.

આ પુસ્તક તમને શીખવશે કે :

- પૈસા કમાવવા અને સંપત્તિસર્જન કરવી એ બંને વચ્ચે શું તફાવત છે.
- કેવી રીતે નાની-નાની બચતને કમ્પાઉન્ડિંગના જાદુ દ્વારા મોટા પહાડમાં ફેરવી શકાય.
- જીવનના સંઘર્ષો અને મંદીના સમયે પણ તમારી નાણાકીય હોડીને કેવી રીતે અડીખમ રાખવી.
- સંપત્તિ સાથે વિનમ્રતા, પરિવાર પ્રત્યેની જવાબદારી અને સમાજનું ઋણ કેવી રીતે ચૂકવવું.

આ પુસ્તકનું દરેક પ્રકરણ તમને એક નવો દૃષ્ટિકોણ આપશે. તમે આ

પુસ્તકને એક વાર વાંચીને મૂકી દેવા માટે નહીં, પણ વારંવાર વાંચીને જીવનમાં ઊતારવા માટે વાંચશો, તેવી મને ખાતરી છે. કારણ કે સંપત્તિનું સર્જન એ એક દિવસની ઘટના નથી, તે એક 'જીવનસાધના' છે.

આ સફરમાં મારી સાથે જોડાવા બદલ અને તમારા જીવનમાં એક નવો આર્થિક પ્રકાશ લાવવાનો નિર્ણય કરવા બદલ હું તમારું અભિવાદન કરું છું. ચાલો, આ પ્રવાસની શરૂઆત કરીએ – જ્યાં આપણે માત્ર સંપત્તિ જ નહીં, પણ ખરા અર્થમાં 'સમૃદ્ધિ' તરફ આગળ વધીશું.

અમદાવાદ
તા. ૨/૧૦/૨૦૨૬
રવિ દિયોરા

– ડૉ. જયનારાયણ વ્યાસ

અનુક્રમ

ભાગ ૧ : પાયાની માનસિકતા

1. સંપત્તિ સર્જનનું મનોવિજ્ઞાન ---------- 3
2. સમય : સૌથી મોટો સંપત્તિસર્જક ---------- 6
3. જીવનનાં આર્થિક લક્ષ્યો કેવી રીતે નક્કી કરવા? આવક, બચત અને મૂડી ---- 9
4. આવકના વિવિધ સ્રોતો ---------- 12
5. બચત : સંપત્તિનું પ્રથમ પગથિયું ---------- 15
6. બજેટ બનાવવાની કળા ---------- 18
7. ખર્ચ પર નિયંત્રણ અને કરકસરનું વિજ્ઞાન ---------- 21
8. ઇમર્જન્સી ફંડ : આર્થિક સુરક્ષાનો આધાર ---------- 24
9. રોકાણ શું છે અને શા માટે જરૂરી છે? ---------- 27
10. ચક્રવૃદ્ધિની ચમત્કારિક શક્તિ ---------- 30

ભાગ ૨ : રોકાણના સાધનો

11. જોખમ અને વળતરનું સંતુલન ---------- 34
12. એસેટ એલોકેશનનું વિજ્ઞાન ---------- 37
13. મોંઘવારી સામે સંપત્તિનું રક્ષણ ---------- 40
14. શેરબજારને સમજીએ ---------- 43
15. કંપનીનું મૂલ્યાંકન કેવી રીતે કરવું? ---------- 46
16. મૂલ્ય આધારિત રોકાણ ---------- 49
17. વૃદ્ધિમુખી રોકાણ ---------- 52
18. ડિવિડન્ડથી સંપત્તિસર્જન ---------- 55
19. લાંબા ગાળાના વિજેતા શેરોની ઓળખ ---------- 58
20. મ્યુચ્યુઅલ ફંડ : સામાન્ય રોકાણકારનો શ્રેષ્ઠ મિત્ર ---------- 61

ભાગ ૩ : રણનીતિ અને વ્યૂહરચના

21. SIP દ્વારા કરોડપતિ બનવાનો માર્ગ ---------- 66
22. બોન્ડ, ડિબેન્ચર અને સ્થિર આવકના સાધનો ---------- 69
23. સોનું : પરંપરા કે રોકાણ?---------- 72
24. રિયલ એસ્ટેટનું અર્થશાસ્ત્ર ---------- 77
25. કર આયોજનની સમજ---------- 80
26. જીવન વીમો અને આરોગ્ય વીમો---------- 83
27. દેવું : મિત્ર કે દુશ્મન? ---------- 86
28. નિવૃત્તિ માટે સંપત્તિનું આયોજન----------89
29. વારસાગત સંપત્તિ અને એસ્ટેટ પ્લાનિંગ ---------- 92
30. ઉદ્યોગસાહસિકતા : સંપત્તિસર્જનનો રાજમાર્ગ ---------- 95

ભાગ ૪ : ભૂલો અને સાવચેતી

31. નાનો વ્યવસાય, મોટું ભવિષ્ય ---------- 100
32. ડિજિટલ અર્થતંત્ર અને નવી તકો---------- 103
33. બ્રાન્ડનું મૂલ્ય અને અદૃશ્ય સંપત્તિ ---------- 106
34. વૈશ્વિક અર્થવ્યવસ્થા અને ભારતીય રોકાણકાર ---------- 109
35. વિશ્વના મહાન રોકાણકારોના પાઠ ----------112
36. ભારતના સફળ સંપત્તિસર્જકો ----------115
37. સામાન્ય માણસથી અસાધારણ સંપત્તિ સુધી ----------118
38. સફળ રોકાણકારોની સામાન્ય ભૂલો ----------121

ભાગ ૫ : સંપત્તિથી સમૃદ્ધિ

39. સંપત્તિ સાથે વિનમ્રતા અને જવાબદારી ---------- 126
40. નાણાકીય સ્વતંત્રતા---------- 129
41. સંપત્તિ અને સુખનો સંબંધ ----------131

42. પરિવાર માટે આર્થિક વારસો ---------- 134
43. બાળકોને નાણાકીય શિક્ષણ ---------- 137
44. જીવનના વિવિધ તબક્કામાં સંપત્તિ આયોજન---------- 140
45. આર્થિક સંકટમાં કેવી રીતે ટકી રહેવું? ---------- 143
46. સંપત્તિ અને રાષ્ટ્રનિર્માણ ---------- 146
47. દાન, સેવા અને સામાજિક જવાબદારી ---------- 149
48. જીવનભર શીખવાની સંપત્તિ----------151
49. આગામી પેઢી માટે સંપત્તિસર્જનનું દૃષ્ટિકોણ ---------- 153
50. સંપત્તિ સર્જનના પચાસ અમર સિદ્ધાંતો ---------- 155
51. અંતિમ સંદેશ : સંપત્તિનું સર્જન એ જીવનસાધના---------- 159